

uprav v teh dneh popolnoma posušili. Šli so domišljavi ljudje in iskali novih, pa jih niso našli. Ugibali so, odkod to, a odgovora nišo vedeli. Zato so šli k zemljemercem in poznavalcem zemlje, pa so jim rekli: »Vi, učeni možje, povejte nam: odkod to, da so naenkrat usahnili vsi studenci in potoki?«

Pomenljivo so se muzali učenjaki, potem jim je odgovoril najbolj učeni: »Odgovor na to je lahek. Sami veste, da nimamo že precej časa nobene solnčne luči. Ker pa nimamo solnca, se tudi led in sneg, ki so ga polni vrhovi gorâ, ne taja. Ker pa se sneg in led ne taja, ne prodira voda v zemljo, da tam tvori studence in vrelece gorâ. Je pa še nekaj drugega. Ker nimamo solnca, ne izhlapeva morje nobene sopare. Ker pa ni vodne sopare, tudi ni meglâ in oblakov, ki bi dali dežja in vode. Odtod pride, da so posahnili vsi studenci in reke.«

(Konec.)

Hribernik Karol:

Zvesta Hana.

Na vznožju dolgega griča je dozorela Ločnikova pšenica. V klasju so pedpedikale prepelice in vabile mladiče na prelet.

O prvem svitu so zapeli brusi, in na njivi so padale bili v dolgih vrstah. Med ženjicami se je sukala tudi stara Hana, čeravno je ženjice niso več štele med hišne deklice. Prišepala je z upognjenim hrbtom, toda pokazati je hotela, da zna še sukati srp. Pa Hani ni bilo ravno treba, kajti to ni bilo nikjer zapisano, da se mora kosati z mladimi močmi. Hana je rada pela. Pesmi so ji polnile srce s sladko radostjo, srce ji je prekipevalo, in solze v očeh so izvirale iz iskrenega srca. Hvaležna je bila Ločnikovim, ki so jo bili sprejeli kot siroto v hišo, pestovala je tudi sedanjega gospodarja Ločnika, ki jo je zelo spoštoval. Počastil jo je večkrat pred sosedi, češ, menil bi, da bi si ne mogel predstavljati svojega doma brez stare Hane. Hana pa si je prikrivala ginjenost na ta način, da si je ob taki priliki brisala obraz s predpasnikom in odgovarjala: »E, e, ni se treba z menoj norčevati, saj bom kmalu umrla in vam ne bom več na poti!« Ločnica pa je postrani pogledala svojega moža in dejala: »Pusti, pusti Hano, kaj bi jo dražil!« Ločnik je nato prihodnjo nedeljo gotovo prinesel Hani kakšno darilce iz vaške trgovine, pa naj je že bil robec ali nekaj blaga za krilo ali predpasnik. Ob taki priliki je bila Hana dokaj dobre volje in najboljših namenov. Ločnik pa je rekel svoji ženi: »Hanine marljive roke in pošteno srce so pravi blagoslov za našo hišo!« Ločnica mu je prikimala ter si mislila: »Glej, štediti res da zna moj mož. Zadovoljil jo je z malim in opravil z dobro besedo več ko sosedje z velikimi izdatki.« Rekla pa je z gospo-

dinjsko previdnostjo: »No, dobro je našim poslom. Vse imajo v hiši, redno in tečno hrano, perilo in obleko, vse snažno in v pravem času. Ker so zadovoljni, ne tratijo denarja po gostilnah in imajo tudi že nekaj naloženega v hranilnici.«

Hana je skoraj zaostajala za ženjicami, tako je bila zatopljena v svoje misli. Rada se je mudila pri svojih dožitkih. A zdaj je komaj parkrat potegnila s srpom, pa ji je že skakal pred očmi mali škrateljček, Ločnikova Anica, ki je seveda še počivala doma na mehki blazinici. »Anica, Anica, ti srčkana moja, kako si me vznemirila!« bi bila skoraj glasno vzkliknila stara Hana, a zavedla se je, kje je. »Zakaj si mi le utekla včeraj v mlin? Kako lahko bi se ti bila pripetila kakšna nezgoda? Seveda, ti golobček grulavi, kaj ne, da rada pobrodiš v skrinji za moko? Kako bi ti ne ugajala mehka mokica, da jo tačkáš z mehko rokico! Tak malček, pa odrine že sam pokrov od skrinje, se steguje po moki, izgubi ravnotežje in se postavi na glavo v skrinjo. Anica, Anica, kaj ne, ti miška v moki, očka ti je hitro pomagal in te postavil na nogice. E malo si se pa vendarle zakremžila, in mamica je bila vsa v skrbeh, pa je že mislila, da si se zadušila. A vidišle, kako je naju pokregalá! »Kje imaš le oči in glavo, Hana?« tako je rekla. In očka ti je rekel, da si živo srebro. Jej, kako bi bilo dobro, ko bi imela Hana lažje noge in ne preveč zatopljene misli! To me zadržuje — ti pa le hajd po svetu: na cesto, čez stezo na travnik in še sama teklaš na brv k šumeči, peneči se vodi, na gumno, v hlev, mimo golobnjaka k svinjaku, naprej in nazaj, in sam Bogec se naj me usmili, da bi te mogla dohiteti! No, Anica, le tiho, nič ne jokaj, Hana se ne bo utrudila — le tekaj, le tekaj!«

Ženice so se spogledavale, ko so opazile, da zaostaja Hana vsa zamišljena. Rade bi jo bile malo podražile, a Ločnik jim je velel s prstom, naj je ne motijo. Ko pa se je Hana vzravnala in začudena pogledala okoli sebe, je Ločnik zapel, da bi je ne spravil v zadrego. Pritegnili so moški in ženske. Tudi Hana je pomagala. Preprosta pesmica je bila, a Hani se je dvigalo srce kakor v slavospevu k Onemu, ki blagoslavlja marljive roke z obilnimi naravnimi darovi. Hani se je zdelo življenje lepo.

Jutranja zarja je pokrila vzhod s čistim zlatom in na temnih gorah je bdela tanka meglica. V bližnjem gozdu so se oglašali krilati pevci. Iz mlina se je pa čul enakomerni ropot vrtečih se tečajev. V mlinskem potoku so hiteli žuboreči valčki v daljni poletni svet, a postrvi so poskakovale za plesočimi mušicami.

Hana je opazila, da se mati Ločnica v skrbeh ozira proti hiši. A Hana je tudi želela, da bi Anica danes prav dolgo in sladko spala. A danes je Hana dvomila, kajti bila je negotova, je li pred odhodom odmaknila zagrinjalo pri oknu ali ne. Če ga je — spomniti se ni mogla — tedaj bi utegnilo zbuditi Anico jutranje solnčece. Hana je tako razglabljalala, a srpa ni odložila. Ženjic se je bil polastil stoprv neki posebni delovni nagon. Druga je hotela drugo prekositi.

Anico v hiši je pa nadlegovala muha. Vzdrabila jo je, ker ji je neprestano silila pod nos. Nevedoma jo je Anica podila z rokico, a mušji sitnosti se ni mogla ubraniti. Muha se je le vračala in Anico ščegetaje vzbudila. Nato je Anica prav debelo pogledala to nadležno ptičko, ki je lazila po odeji. Zdaj jo je srečno spodila. Prvi solnčni žarki so ji že pogledali v posteljco. Vetrček je zapihal pod odprtim oknom in Anico opomnil, da mora vstati. Toda imela je dokaj posla. Takoj je pozdravila punčko z gorskim poljubčkom, ji popravila kodrčke ter jo prenesla iz zibelke k mizi in posadila v kot. »Oj ubožica, kako me gledaš! Ali ti ne poznaš svoje mamice?« jo je opomnila Anica. »Le pridna bodi, potem te bom oblekla in šla boš z menoj. Hana bo že prišla, le potrpi!«

»Ali čuješ zvonček v mlinu? — Čuj — v mlin pa ti ne smeš — padeš mi v moko,« je še posvarila punčko. »Jaz, tvoja mamica, bom že sama pogledala na zvonček. Čuješ li, kako kriči? Kliče me, ker ni več zrnja v grotu!«

Anica je dosegla kljuko in kar smuknila skozi vrata. Močno je ropotalo v mlinu na več tečajih, toda Anica se ni bala. Zvonček je bil razburjen in je kričal venomer. Solnce, ki je sijalo v dolgih pramenih skozi okno, je poljubilo Anico po glavi. Lastovke so letale po dvorišču in donašale hrane svojim otročičem. »Dobro jutro Anica, so jo pozdravljale, kako da si danes tako zgodaj v mlinu? Si li postala mlinarica? Čaki, čakaj, nooooo!« — Petelin na dvorišču je zaklical Anici: »Pojdi ven, pojdi ven, pojdi ven!« — Vrabček na oknu pa je dejal: »Aniček ti živ, jaz živ!« »Dobro, dobro,« je odgovarjala Anica, »hvala vam za svet, a nimam časa. — Vidiš, vrabček, tukaj je ška f z belo moko! Vidiš, takole se zgrabi mehka mokica in se razsiplje po tleh. Te ga ti ne znaš!«

»Nikar se ne tresi, miketuljica, nič ti ne naredim,« je rekla Anica, hoteč miketuljo ustaviti, in hitro je potresla še nekaj moke na sitico.

»Ti debeluh, stari obod, prazen si in tu stojiš na poti?« Anica ga je zvrnila in se vsedla nanj. Zagledala se je v urno leteča kolesa pod stopnicami. »V temi ste,« jih je nagovorila, »brrr, k vam pa nočem!« In koj je pohitela po gladkih stopnicah navzgor, od grota do grota. »O visoki možje ste in vedno vam kruli po želodcu — lačni ste, lačni! Kako rada bi pogledala v vaše trebuhe! Pa saj ne seže moja roka vrh grota! Skozi špranjico pa vas vendarle vidim, kako se vrtite, vi mlinski kameni, vi! Težke zobe imate, težke, da zdrobite trdo zrno. O neusmiljeni ste, ubogo zrnce poka in se drobi pod vašo težo!« Hudovala pa se je Anica na vetrček, ki ji je zanesel nekaj prahu v oči. Maneč si jih, je pokarala prahec, »a čaj me no, te bom že zatožila Hani!« Anica je bila zlovoljna. Strla je na konopcu višee mošnjice. Toda mošnjice ne poznajo šale. Takoj so ji puhile nekaj pršavice v obrazek. Še celo črne laske so ji pobelile. Anica, nevoljna, pa jih je kratkomalo pometala čez grote; tudi ščetnicam ni prizanesla.

Še čez par stopnic bi bila rada pogledala. »O kako samujete tukaj, ve debele vreče,« je rekla in jih je potipala. Vreče pa so kar molčale. Ker

se ji niso zdele prijazne, se jih je takoj naveličala, pa spretno odpahnila zgornja vratica.

Po rakah je hitela šumeča voda. Anica še nikdar ni bila na mlinu. Pri zidu sta slonela dva stara mlinska kamena. Teh se je pa Anica zbala, ker silno težko padajo na tla. Takih nikdar ni marala. Bolj pa jo je zanimala bučeča, črnotemna globoka voda na jezéh. Tudi pod jez je rada pogledala; od tam so namreč neprestano curljale kapljice. Pod dežek pa se le ni upala, čeravno je bil svetlobarven in prijazen. Zdaj se je pa ustrašila bučeče vode v jezéh, ki ji je zagrozila: »Anica, silen je mlin-ski kamen, pa silnejši od njega sem jaz, ki ga gonim! Bu, bu, buuuu! Le proč od mene, da te ne požrem!« Anica se je hudo prestrašila, skoraj bi ji bilo zastalo srce. Ni dolgo pomišljala in hitrih korakov je zbežala ob zgornji del potoka, kjer stoje prijazne vrbe in kjer razsvetljujejo vodo topli solnčni žarki. Tam ji ni več utripavalo srčece, ko je zagledala bele kamenčke na dnu vodice in zapazila tudi ribice, švigajoče gor in dol po mlinskem potoku. Ribice so pa priplavale čisto blizu k Anici, ki je stopicala po gladkih kamenčkih. Ko je pa hotela malo poigrati se z ribicami, so ji zbežale, kakor bi ji hotelé reči: »Ti si prav fletkan deklič, toda s teboj smo prijazne samo oddaleč. Ti vendar nisi ribica, zato ti ne zaupamo.«

Toda Aničino srce je že dalj časa hrepenelo po majhni, lesketajoči se ribici. Anica si je mislila, danes si ujamem ribico ali pa nikdar več. Saj so jo tudi vabili srebrni valčki šumečega potoka, ko so šepetali tako sladko: »Le pridi, pridi, Anica! Prijetno ti bo kakor ribicam v vodi!«

Tedaj so pa male ribice priplavale čisto blizu k Anici, skorajda bi ji bile prišle v roko. Ko je pa Anica hotela zgrabiti takšno ribico, se ji je izmuznila. Ribice so bile pa brezsrčne in celó tako sovražne, da so zvale Anico naprej v potok. Kar ji nogica izpodrsne in valovi jo zgrabijo za krilce pa odnesó — kam? — v hladni grob? — — —

Ne samo Ločnica, tudi Ločnik, ki je s hlapcema vezal klasje na njivi in seve tudi ženjice, vsi so slišali klicanje mlinskega zvonca. Toda takih opominov je bil Ločnik že navajen. Zvonček je že marsikaterikrat neuspešno klical svojega gospodarja. Bili so drugod nujnejši opravki. Še posebno danes, ker Ločnik pri žetvi ni trpel, da bi bilo delo zaostajalo.

Ločnica se je pomirila, ko je opazila, da ni več Hane na njivi. Vedela je, da je pri Anici.

Ločniku pa so uhajali misli gor v sinje višine, kjer so se zibali škrajnci in žvrgoleli pesmi lepemu dnevu. Prijetni občutki so ga prešinjali, ker karsibodi je bil že ukrenil, vse se mu je spreobrnilo v blagoslov in srečo. Duša pa mu je bila polna moške zavesti, da dobro gospodari.

Zvonec v mlinu pa nikakor ni odnehal. Klical je vztrajno svojega gospodarja: opominjal ga je, da naj ne zanemarja svojih dolžnosti, in celó žugal mu je, da se neskrbnost kaznuje. Ločnika je nekaj pretreslo. Vzravnal se je in pogledal proti hiši. Strešne line so ga gledale temno in opo- nosno.

Takoj je pohitel v mlin, da nasuje zrnja v prazni grot. Ko vstopi, zapazi, da so gornja vratica otvorjena. Bliskoma ga prešine misel, da je bil nekdo v mlínu. Skokoma preseže stopnice in zazre kraj rak Hano, ki je, tresoča se po vsem životu, stoprv potegnila Anico iz vode.

Ločniku se zavrti pred očmi mlin in jez. Mraz ga pretrese in kakor pribit obstoji na mestu. Potem zakliče s tresočim se glasom: »O Hana — Hana — moje dete, dete!« Tudi Hani je zaostala beseda. Anica je bila v nezavesti. »Ravno, ko sem dospela na rake, sem videla,« izpregovori Hana, »da je padla Anica v vodo, ki jo je odnesla na jez. Ondi je izginila v globočini. Ne vem, kako sem odprla zatvornico, že bruhne drugi val iz jeza in mi prižene Anico v roke.« — »Živa je, Bog nebeški!« vzklikne Ločnik in sklene roke kakor v molitvi. Nehotoma pogleda na mlinsko kolo in jezno peneče se valove v tolmunu. Potem pa malodušno vzdihne: »Tam bi bila našla svoj grob, ti uboga Anica!« — »Oj revno dete, kam si zabredlo!«

Ločnik pohiti z detetom v naročju pred hišo. Ločnici so odpovedale noge, sesedla se je na pragu, ko so ji oddali nezavestnega otroka. Glasno je zaihtela; prihitele so tudi ženjice. Anica je izbruhala veliko vode, in to je bilo dobro, kajti kmalu se je zavedla in je izpregledala. Mati jo je poljubljala na očke. Prešinila jo je nada, da bo dete rešeno. Vsa zamišljena je molčala, tudi na nujna vprašanja ni odgovarjala. Bila je kakor topa. Razburjeni živci so se ji le počasi pomirili. Potem pa je globoko zaihtela, kakor da se je zbudila iz globokih sanj.

Anica je vseeno hudo obolela. Mati in Stara Hana ste bdeli noč in dan ob nji. Zdravnik se je večkrat pomudil pri Ločnikovih. V vročinskih napadih je Anica vedno govorila o ribicah. Materi pa so kapale debele solze na Aničino blazinico.

Čez tedne je Anica čisto okrevala. Bila je pa še bleđa, in srcece ji je burno poskakovalo v prsih.

Vsi so se veselili Aničine ozdravitve, najbolj pa Hana. Ločnik in Ločnica pa se dolgo nista pomirila.

Ker so Hani pešale moči, je prišla v hišo mlada pestunja. Hana ji pa ni preveč zaupala. Sicer so jo spoštovali vsi domačini kakor lastno staro mater. Slejkoprej je pa ostala ponižna in skromna.

Ločnica se pa nikdar ni več prav pristrčno razveselila. Vedno so ji rojile po glavi temne misli. Tožila je, da ji slabijo moči in da ji teži Aničina nezgoda še vedno srce.

Toda Anica je bila odslej vedno zdrava. Postala je čez par let tudi šolarica. Hana ji je pomagala pisati, čitati in računati. Tudi mamica je prihitele večkrat v sobo, da bi videla Hano kot učiteljico. Bila je spet vesela, vendar je mnogokrat poudarila Anici, polna skrbi: »Oj dete, dete moje, tebe je rešil sam Božec in naša stara Hana!«

